

inozemstvo, da celo v Ameriko in njegovi pozivi imajo takšen učinek, da se pred njim trese vse spodnještajersko nemčurstvo z vartarce vred. To bode zopet »Geheul«!

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. umrla je gospa Marija Mavrič, soproga nekdanjega nadučitelja pri Sv. Ani na Krembergu, v 86. letu svoje starosti. Bila je blaga gospa, zato naj ostane v dobrem spominu!

Posojilnica v Ljutomeru prispevala je za stavbo nove šole v Cezanjevcih 200 K, za kateri velikodušni dar se krajni solski svet najsrčneje zahvaljuje.

V Savinjski dolini postaja živahno. Hmelj upa imeti dobro kupčijo in dobro ceno. Zdaj se plačuje kg. po 2 K 40 vin. in čez. Bog nam daj le lepega vremena ob času obiranja in dobro ceno, potem bomo, hvala Bogu, Savinjsčani že na konju.

Narodni krojač se bo nastanil v Mariboru in bo sprejel tri pomočnike, ki so bili z njim vred odpuščeni pri nekem ondnotnem nemškem krojaču, ker so se udeležili Slomšekove slavnosti. Tako nam Nemci sami pomagajo do naše organizacije!

Velenje. Šaleščani! zberimo se vsi, kar hodi in lazi, dne 1. sept. 1900 ob 3. uri popoldan v Škalah pri cerkvi, da proslavimo svojega rojaka dr. Josipa Kranjca (po domače Strže za Škalam), kteremu bomo vzdali o 25letnici njegove smrti v stolp spominsko ploščo. Nikdo naj ne zamudi te prelepe veselice; marsiktero lepo besedo bomo slišali, mile pesmi bodo donele po celi dolini, godba bode svirala znane slovenske in slovanske komade. Zdravimo se Šaleščani in bodimo zopet enkrat skupno veseli, saj ni pogosto take prilike! Pokažimo z mnogobrojno udeležbo, da je dolina Šaleška naša slovenska posest, da še živimo na slovenskih tleh! Kmetje, pridite vsi! Vam je v prvi vrsti namenjena ta veselica, da se tudi Vi veselite in radujete, ki itak vedno trpite. Zadovaljni boste z veselico, za to Vam je že porok, da bodo sodelovali požrtvovalni vrli Sokoli iz Celja; videli bodele telovadbo ko še nikdar; nastopilo bode tudi celjsko pevsko društvo in pevci Šaleške doline. Na veselo svidenje Vam kliče pripravljalni odbor.

Gospodinjstva šola c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani pod vodstvom oč. sester redovnic prične nov tečaj 1. oktobra t. l. Pouk, ki je slovenski, traja 1 leto. Gojenke stanujejo v zavodu ter je njih število omejeno na 12. Pouk zavzema vse stroke gospodinjstva: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, dela v hlevu in na vrtu, mlekarstvo itd., vrhu tega pa tiste šolske predmete, ki so potrebni za popolno izobrazbo gospodinj na kmetih. V šolo se sprejemajo vsaj 16 let stara dekleta, ki plačujejo po 14 gld. na mesec za hrano, stanovanje in vse drugo potrebno. Podrobni pogoji se izvedo pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, kateri je tudi prošnje za sprejem v šolo poslati do 15. septembra.

Društvene zadeve.

Izlet na Mrzlico. Kakor uže zadnjič omenjeno priredi se 30. t. m. ob lepem vremenu dijaški izlet na Mrzlico pri Žalcu v proslavo 70letnice cesarja Franca Jožefa. Spored: Ob polu 8. sv. maša v Grižah, potem skupni odhod na Mrzlico. V Hausenbichlerjevi koči počitek, obed, slavnostni govor, petje in razveseljevanje. Izletniki naj blagovolijo vzeti jedila seboj. Zaradi pijače pa je naznaniti, da se izleta udeležijo, g. Ivanu Kaču v Žalcu, da se zamore preskrbeti pravočasno pijačo na planino. Ker je izlet na Mrzlico jako lahek, ter prihod enako lep kakor iz Griž, št. Pavla, Hrastnika, Trbovelj, Laškega, je upati mnogobrojne udeležbe. I. Kač.

Pridi v nedeljo 2. septembra v Šmartin pri Slovengradci k Slomšekovi slavnosti. Boš videl vrle fante igrati šalivo igro »Zamujeni vlak«, boš slišal lepo petje in še marsikaj lepega. Le pridite!

Čitalnica v Slovenski Bistrici priredi s sodelovanjem slovenje-bistriškega pevskega

in tamburaškega društva in celjske narodne godbe v nedeljo dne 26. avgusta 1900 popoldne ob 4. uri Slomšekovo slavnost h katerej vabi vljudno odbor se sledečim vsposredom: 1. Pozdrav gostov. 2. Avstrija moja, moški zbor. 3. V sladki sanj, tamburaški zbor. 4. Slavnostni govor preč. gsp. M. Lendovskega. 5. Jadransko morje, moški zbor. Na to kratek odmor, ki se bržčas izpolni s kako gledališčno igro. Potem: 1. Napred, koračnica, tamburaški zbor. 2. »Sijaj solncece« po narodnem napevu. 3. Venec slovenskih pesmi, tamburaški zbor. 4. Zvečer, moški zbor. 5. Sokolska koračnica, tamburaški zbor. »Krojač Fips ali Nevarni sosed«. Burka v enem dejanju. Med posameznimi točkami svira celjska narodna godba. Vstopnina 20 kr.

Kmetijsko bralno društvo na Hajdini pri Ptuj priredi v nedeljo 9. sept. na Gregorčevem vrtu tik cerkve takoj po večernicah veselico z govori, s petjem in z deklamacijami v čast stoletnice našega dičnega narodnega buditelja, Antona Martina Slomškega. Slavnostni govor bo imel čast. g. profesor dr. Medved iz Maribora. Cenjeni domačini, kakor tudi okoličani, pridite ta dan v obilnem številu ter pokažite, da znate ceniti moža, ki si je pridobil za slovenski narod toliko zaslug. Torej na veselo svidenje!

Sv. Trojica v Slov. gor. S 1. sept. prične naša zadruga mlekarica svoje delo. Priprave so vse dovršene. Ljudje željno pričakujejo. Z 2. sept. pa začne posloovati naša »Slovenska posojilnica«, ki je tudi sad naše zadruge; 2. sept. je torej prvi uradni dan. Naj bi že prvi dan pokazal, da je posojilnica bila potrebna. Ravno kar je naša zadruga razposlala posebne pole, na katere naj zadrugi zaznamujejo, koliko in kake vrste sadja imajo proeati. Gospod Kač nam je izposloval, da se bo sadje dobro prodalo.

Za šolo na Muti so darovali na predlog župnika Dolinarja in poslanca Švajgerja kranjski in štajarski duhovniki zbrani v Krškem 26 K. — G. prof. Kardinar 53 knjig, gsp. župnik Wurzer 4 K. Ziveli!

V Jurovcih pri Ptuj se je pretekli mesec ustanovilo »kmetijsko bralno društvo«. Že nad 40 udov je pristopilo k društvu, ki bo budilo narodno zavest v ptujski okolici. Društvu želimo razvitek in procvit!

Gospodarske stvari.

Zemljiški davek.

Zemljiški davek je eden izmed najstarejših davkov, ki je bil zgodaj naložen kmetiskemu stanu, prej od fevdalne gospode, ko je bilo odpravljeno fevdno pravo, pa od države.

Znani češki socijolog R. Vrba je v »Katoliških Listih« primerjal vse avstrijske dežele, koliko so plačale tega davka. On prihaja k temu le sklepu: Zemljiški davek je znašal:

	Leta 1862:	Leta 1897:
Spod. Avstrijsko	3.452.922 gl.	4.182.100 gl.
Zgor. Avstrijsko	1.982.456 »	2.584.902 »
Solnograško	339.936 »	328.654 »
Tirol. in Predarl.	973.506 »	1.203.197 »
Štajarsko	1.835.451 »	2.201.015 »
Koroško	633.645 »	666.905 »
Kranjsko	847.946 »	622.733 »
Primorsko	642.537 »	588.330 »
Dalmacija	326.520 »	307.339 »
Češko	12.631.200 »	10.083.132 »
Moravsko	4.817.976 »	4.927.230 »
Šlezija	878.170 »	677.475 »
Galicija	4.207.914 »	5.234.161 »
Bukovina	324.000 »	440.292 »

Ključ, katerega je davčni erar (država) napravil pri pobiranju zemljiškega davka, je 27-7% iz čistega katastralnega dohodka. Po tem ključu je zemljiški davek na Avstrijskem najvišji v celi Evropi. K temu zemljiškemu davku se še priračunavajo deželne in občinske doklade in so te doklade znašale l. 1897.

na Koroškem 667.910 gld., na Štajarskem 2.370.354 gld., na Kranjskem 552.597 gld.; v Cislajtanijski vkup 37.608.638 gld. Ako k temu priračunimo znesek zemlj. davka 34.017.865 gl., bila so posestva na Avstrijskem obdačena v skupnem znesku 71.626.503 gld.

Zemljiški davek je potem takem trd in dvojnato nepravilčen, ker se opira na nepravilno podlago čistega katastralnega dohodka, ki je bil ocenjen v dobi, ko so bile cene veliko višje in druge razmere različne, nego so dandanes.

Kakšne so bile žitne cene v teh letih, vidimo iz teh-le cen. Stal je hektoliter

	pšenice	rži	ječmena	ovsa
leta 1877.	gld. 11.—	8-51	7-10	4-13
» 1894.	» 5-73	4-65	4-91	2-94

Leto 1894. je bilo seveda leto najnižjih žitnih cen.

Nepravilnost določevanja zemlj. davka na podlagi čistega katastralnega dohodka, je iz tega razvidna. Lahko moremo reči, da, ako bi kmet danes ocenil svoje posestvo in seštel letni čisti dohodek, posestvo dandanašnji nese komaj 3% od onega kapitala, ki ga posestvo predstavlja, in to je še dohodek takšnega posestva, čigar posestnik je brez dolgov. In kaj, ako je slaba letina, ako pride nesreča na živino, kakšen pa je potem čisti dohodek?

Nasproti temu je davčno breme zelo lahko naloženo kapitalistom in ljudem, ki imajo stalno letno plačilo. Na primer tistemu, kdor nima 600 gld. čistega letnega dohodka, ni treba plačati osebnega dohodninskega davka. Je pa veliko tisoč kmetov, ki nikoli nimajo 600 gld. čistega dohodka na leto in vendar plačajo razmerno veliki davek.

Navedem tu eden zgled. Neko posestvo na severnem Moravskem je ocenjeno na 500 gld. letnega čistega dohodka. Od tega posestnik plača 27-7% zemljiškega davka, to je 113 gld. 50 kr., 74% deželnih in okrajnih doklad 83 gld. 99 kr., 95% občinske naklade 107 gld. 82 kr., vkup 305 gld. 41 kr., to je 60% od čistega katastralnega dohodka. Vrh tega plača tisti posestnik tudi hišni davek z dokladami vred v znesku 26 gld. 90 kr. Konečno plača ta posestnik, ker je bil njegov letni dohodek ocenjen na 1000 gld., 9 gld. 20 kr. osebnega dohodninskega davka. Plača torej vkup 341 gld. 61 kr. davka, t. j. 68-3% od čistega katastralnega dohodka in 34-2% od osebnega na 1000 gld. cenjenega letnega dohodka. Uradnik itd. pa, katerega letni dohodki so cenjeni na 1000 gld., plača samo 9 gld. 20 kr. osebnega davka, tedaj samo 0-92% od letnega svojega dohodka. Ako kdo dobi veliko srečko, plača samo 15% od pridobljene svote.

Iz tega torej vidimo, kako naravnost neusmiljeno se ravna s kmetiškimi stanom. Ako morajo kmetje plačati tako velik zemljiški davek, zakaj ga država ohrani za se in zakaj se nalaga deželne in občinske doklade? Zakaj se zemljiški davek ne prideli deželnim dohodkom, h katerim po naravni postavi tudi spada?

Na Pruskem je zemljiški davek pridelen deželnim dohodkom. Ako naši visoki mandarini na Dunaju tako radi posnemajo Prusko ter se po njihovem ukazu sedaj tudi že v zadnji vasi leskečejo piklavbe po pruskem vzoru, zakaj državni davčni erar ne določi zemljiškega davka za deželne potrebe, kakor je to na Pruskem? S kakšno mero davčni erar meri kmetom, vidimo iz ključa, na podlagi katerega se določuje davek. Tako morajo kmetje plačati 27-7% od čistega katastralnega dohodka, obrtniki plačajo 10% od čistega dohodka obrtnije, in kapitalisti plačajo samo 2% od obresti, katere dobivajo od svojega premičnega denarnega posestva.

Pravičnost pa zahteva, da bi se vsem z enako mero merilo. Zato je treba, da se dosedanj način določevanja zemljiškega davka nadomesti s pravičnim določevanjem po resničnih letnih dohodkih od zemljedelskega gospodarstva.

•Mir.◀